

İskender BAYHAN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan** tarafından Anayasa'nın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **25.03.2025**

İskender BAYHAN

İstanbul Milletvekili

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu, Avrupa'nın yedinci ve dünyanın otuz altıncı büyük rafineri şirketi olan TÜPRAŞ'ın sahibi Koç Holding ile Petrol-İş Sendikası arasındaki yeni dönem toplu sözleşme görüşmeleri 1 Ocak 2025 tarihinde başlamıştır.

Türkiye akaryakıt ürünleri pazarında %51'lik paya sahip olan TÜPRAŞ, kimyasal kategorisinde geçtiğimiz yıl ihracat şampiyonu olmuştur. 2024 yılı net karı 18 milyar 315 milyon 157 bin TL'dir.

TÜPRAŞ'ta 2024 yılı itibarıyla her bir işçinin sırtından 3 milyon 21 bin TL net kar elde eden KOÇ Holding Tüpraş işçilerine sadece resmi enflasyon dikkate alınsa bile yıllardır resmen borçludur.

2019 yılında toplu sözleşme görüşmelerinin tıkanması üzerine konu Yüksek Hakem Kurulu'na (YHK) taşınmıştır. YHK; İşçilerin kabul etmediği Koç Holding'in %12'lik teklifinin de yarısı olan %6 zam kararı vermiştir. O yıl resmi enflasyon oranı ise %11,8' dir. YHK bu kararıyla TÜPRAŞ işçisinin var olan ücretlerine zam yapmamış, gerçek olmayan resmi enflasyona göre cebinden her 100 lirasının 6 lirasını geri almıştır. YHK bununla da yetinmemiş, sözleşme süresini 2 yıldan 3 yıla çıkarmış, vardiya sistemini değiştirmiş ve 8 günlük mazeret izinlerine "amirlerin onayıyla" şartını eklemiştir. Görüldüğü üzere TÜPRAŞ işçileri, 2019 yılından bu yana önemli hak kayıplarına uğramaktadırlar ve Koç Holdingden alacaklıdırlar.

2022 toplu sözleşme süreci %40 zam oranıyla ve yine 3 yıl süreyle sonuçlanmış olan TÜPRAŞ işçileri, 2025 görüşmeleri kapsamında açlık sınırındaki ücretlerine %85 oranında zam talep etmektedir. Ancak, Koç Holding'in teklifi %15,75 ile sınırlı kalmıştır. Anlaşılan odur ki Koç Holding, TÜPRAŞ işçilerine yeni sözleşme görüşmelerinde de sefalet koşullarını dayatmaktadır.

Bu bağlamda;

1-TÜPRAŞ, neden grev yasağı kapsamındadır? Neden işçilerin grev hakkı ile birlikte toplu pazarlık hakkı engellenmektedir? Koç Holding'in işçileri açlık sınırındaki ücretlerle çalıştırarak olağanüstü kârlar elde etmesinin iktidarınız açısından nasıl bir stratejik önemi bulunmaktadır?

2-Stratejik önemde diyerek grev yasağı bulunan TÜPRAŞ'ta işçilerin hakları söz konusu olduğunda ağır ve tehlikeli işlerde çalışıyor olmalarına rağmen stratejik önem ortadan kalkmaktadır. Tüpraş işçilerinin vardiya sistemi ve sosyal hakları neden iyileştirilmemektedir? Çalıştıkları tehlikeli işkolu açısından hak edilen fiili hizmet süresi ve erken emeklilik hakları neden verilmemektedir? Emekli olduktan sonra 5 yıldan fazla yaşamayan TÜPRAŞ işçileri için fiili hizmet zammı ve erken emeklilik hakkı konusunda Bakanlığınızın bir çalışması olacak mıdır?

3-TÜPRAŞ, son üç yıl içinde toplam 133 milyar 206 milyon 206 bin TL net kâr elde etmiştir. İşçi başına üç yıllık kâr 21 milyon 974 bin TL'dir. Bu astronomik kar oranlarına rağmen Koç Holding 2025 yılı toplu sözleşme sürecinde %15,75 zam teklifi sunarak işçilere nerdeyse sıfır zam dayatmaktadır. Açlık sınırının altında maaş alan işçilerin %85 zam talebine karşılık KOÇ Holdingin bu düşük teklifinin rahatlığı nedendir? Yine YHK' na mı güvenilmektedir? 2019 yılında YHK, kapitalistlerin bile yapamadığını yaparak TÜPRAŞ işçilerine Koç Holdingin teklifinin yarısı düzeyinde düşük zam oranı belirlemiş ve grev yasağı ile KOÇ Holdinge dikensiz gül bahçesi sunulmuştur. Bakanlığınız, YHK'nın işçilerin toplu pazarlık sürecine yeni bir darbe indirmemesi için nasıl bir tutum alacaktır?

4-Kapitalistler, işçi ücretlerinin zam oranlarını olabildiğince düşük tutarken aynı zamanda toplu sözleşme sürelerini de uzatmak istemektedir. YHK'nın kararı kapitalistlerin isteğini yerine getirmek olmuştur. YHK tarafından iki dönemdir 3 yıla çıkarılan toplu sözleşme süresinin TÜPRAŞ ve diğer fabrikalarda tekrar 2 yıla düşürülmesi için Bakanlığınız bir adım atacak mıdır?

5-Geçtiğimiz yıllarda rafinerilerde sık sık yangınlar, patlamalar ve iş cinayetleri yaşanmıştır. İzmir, Kocaeli, Kırıkkale ve Batman rafinerilerinde çalışan işçiler bugün KOÇ Holdingin sayıca eksik, deneyimsiz, taşeron personel politikası ve üretim baskısı altında, dünden daha çok can tehlikesi altındadır. 2023 yılında çıkan EYT yasası sonrası düşük ücretler ve işyerindeki baskılar nedeniyle nitelikli işçilerin emekliye ayrılması, yerlerine yenilerinin alınmaması ve taşeron çalıştırma gibi uygulamalar, iş kazaları ve iş cinayetleri riskini artırmaktadır. Bakanlığınız, TÜPRAŞ'a bağlı 4 rafineride düzenli denetimler yapmakta mıdır? Son denetimin tarihi nedir? Yapılan denetimlerde, vardiya sistemindeki değişiklikler, üretim baskısı, eksik işçi çalıştırma, işçi sağlığı ve güvenliği önlemleri konusunda Koç Holding'e herhangi bir yaptırım uygulanmış mıdır?

6-TÜPRAŞ işçileri, kıdem primi talep etmektedir. Bakanlığınız, özellikle tehlikeli ve ağır işlerde çalışan işçilere kıdem primi hakkı tanınması yönünde bir çalışma yürütmekte midir?

7-6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu, sadece grev yasağı kapsamındaki iş kolları için değil, genel olarak tüm iş kollarında grev hakkını kısıtlamakta ve kullanılamaz hale getirmektedir. Bakanlığınızı yaptığınız İktidar, bu sınırlı hakkın kullanımına dahi tahammül edemeyerek, grevleri "erteleme" adı altında yasaklamakla nam salmıştır. İşçilerin sendika, özgür toplu pazarlık ve grev haklarının güvence altına alınması için "barajsız sendika, yasaksız grev, güvenceli iş hakkı" taleplerini içeren bir yasal düzenleme yapılması konusunda Bakanlığınızın bir hazırlığı var mıdır?

8- Yüksek ve artan oranlı gelir vergisi kesintisi vergi ödemeyen patronların yükünü işçilerin sırtına yüklemektedir. Tüpraş işçilerinin de talebi olan vergi adaletsizliğinin giderilmesi için yoksulluk sınırının altındaki ücretlerin vergiden muaf tutulması, üzerindeki ücretlerin ilk diliminden alınan verginin ise %15 de sabitlenmesi için Maliye Bakanlığı ile ortak bir çalışma yapacak mısınız?

9- Son olarak Türkiye' nin en büyük sanayi kuruluşu Tüpraş 'ın sahibi KOÇ Holding 2024 yılında ne kadar vergi ödemiştir? Yararlandığı teşvik ve muafiyetlerin tutarı nedir? Bakanlığınıza ait SGK' ya karşı yükümlülüklerini yerine getirmekte midir?